

ԹԵՄԱ 8. ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆԸ (13 ԺԱՄ)

ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա.

1. Ներկայացնել մարմինների հավասարակշռության պայմանները և բերել օրինակներ:
2. Ներկայացնել մոմենտը որպես ուժի պտտական ազդեցության քանակական չափ, սահմանել ուժի բազուկը, պատկերել բազուկը գծագրի վրա:
3. Հիմնավորել, որ հավասարակշռության համար անհրաժեշտ է, որ ազդող ուժերի և դրանց մոմենտների հանրահաշվական գումարը հավասար լինի զրոյի:
4. Կիրառել մոմենտների կանոնը հավասարակշռության պայմանները որոշելու համար:
5. Հիմնավորել լծակի և ճախարակների աշխատանքի օրինաչափությունները մոմենտների կանոնի օգնությամբ:
6. Սահմանել համակարգի զանգվածի կենտրոն և ծանրության կենտրոն հասկացությունները և բացատրել, թե որտեղ են գտնվում պարզ երկրաչափական համասեռ մարմինների զանգվածների կենտրոնները:
7. Որոշել համակարգի զանգվածների կենտրոնի կոորդինատները:
8. Դասակարգել մարմինների հավասարակշռությունը՝ ըստ կայունության հայտանիշի, համակարգի կայունությունը հիմնավորել նրանում գործող ուժերի և էներգիայի տեսանկյունից:

ԽԱՉՎՈՂ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Կայունություն և փոփոխություն
- Կառուցվածք և գործառույթ

ԴԱՍ 91. ՈՒԺԵՐԻ ՀԱՄԱԶՈՐ: ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆ: ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՅՄԱՆԸ

91.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախիյան Մ., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, § 42 (էջ 133-137):

ԴԱՍ 92. ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ:

92.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախիյան Ս., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, էջ 151-153:

92.2. Ուսումնասովանողակ ձեռնարկ

Ալավերդյան Ռ., Մելիքյան Գ., Նինոյան Ժ., Պետրոսյան Ա., Ֆիզիկա. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1- 3: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019:

ԴԱՍ 93. ՈՒԺԻ ԲԱԶՈՒԿ: ՈՒԺԻ ՄՈՄԵՆՏ: ՄՈՄԵՆՏՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆԸ

93.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախիյան Ս., Ֆիզիկա՝ ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, § 43 (էջ 137-140):

ԴԱՍ 94. ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 10

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՍՏՈՒԳԵԼ ՀԱՎԱՍԱՐԿՇՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

՝94.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախիյան Ս., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, էջ 144-145:

ԴԱՍ 95. ԶԱՆԳՎԱԾՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ԵՎ ԾԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

95.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախիյան Ս., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, § 47 (էջ 145-147):

ԴԱՍ 96. ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 11

ՓՈՐՁԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ ՈՐՈՇԵԼ ՄԱՐՄՆԻ ԾԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԴԻՐՔԸ

96.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախլյան Ս., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, էջ 150-151:

ԴԱՍ 97. ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՈՒԹՅԱՆ ՏԵՄԱԿՆԵՐԸ

97.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախլյան Ս., Ֆիզիկա, ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019, § 48 (էջ 148-150):

ԴԱՍ 98. ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

98.1. Երաշխավորություններ դասագրքային նյութի օգտագործման վերաբերյալ

Ղազարյան Է., Կիրակոսյան Ա., Մելիքյան Գ., Մամյան Ա., Մախլյան Ս., Ֆիզիկա. ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի դասագիրք ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019 էջ 153-154:

98.2. Ուսումնասովանողակ ձեռնարկ

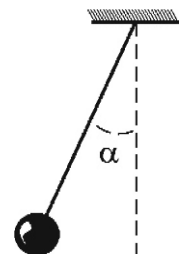
Ալավերդյան Ռ., Մելիքյան Գ., Նինոյան Ժ., Պետրոսյան Ա., Ֆիզիկա. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1- 3: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019:

ԴԱՍ 99. ԶԵՎԱՎՈՐՈՂ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

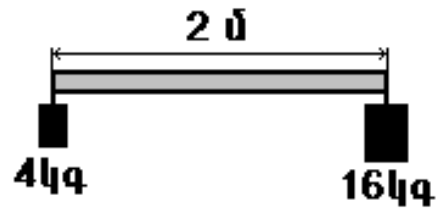
99.1. Զնավորող գնահատման թեստ

1. Հորիզոնական ուղղված 30 Ն ուժը վերածել երկու բաղադրիչների, որոնցից մեկը պետք է լինի ուղղահիգ և հավասար 40 Ն-ի: Ինչի՞ պետք է հավասար լինի մյուս բաղադրիչը: Կատարել համապատասխան գծագիր:

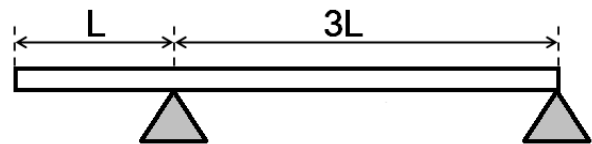
2. Որոշել 2 կգ զանգվածով գնդիկի վրա ազդող ծանրության ուժի մոմենտը թելի կախման կետի նկատմամբ, եթե թելի երկարությունը 20 սմ է, իսկ $\alpha = 30^\circ$:

3. Որտե՞ղ պետք է դնել հենարանը, որպեսզի նկարում պատկերված լծակը գտնվի հավասարակշռության մեջ, եթե ա) լծակն անկշիռ է, բ) լծակի զանգվածը 2 կգ է:

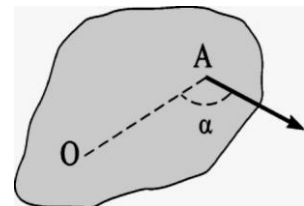
4. 8 կգ զանգվածով համասեռ ձողը տեղադրված է երկու հենարանների վրա: Որոշել ձողի ճնշման ուժը ձախ հենարանի վրա:

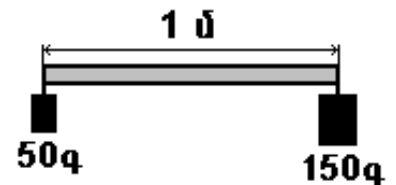
Տարբերակ 2

1. Ուղղաձիգ ուղղված 180 Ն ուժը վերածել երկու բաղադրիչների, որոնցից մեկը պետք է լինի հորիզոնական և հավասար 240 Ն-ի: Ինչի՞ պետք է հավասար լինի մյուս բաղադրիչը: Կատարել համապատասխան գծագիր:

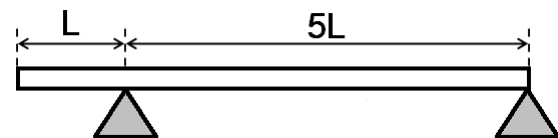
2. Որքշել նկարում պատկերված 20 Ն ուժի մոմենտը O առանցքի նկատմամբ, եթե $OA=10$ սմ, իսկ $\alpha=120^\circ$:

3. Որտե՞ղ պետք է դնել հենարանը, որպեսզի նկարում պատկերված լծակը գտնվի հավասարակշռության մեջ, եթե ա) լծակն անկշիռ է, բ) լծակի զանգվածը 100 գ է:

4. 6 կգ զանգվածով համասեռ ձողը տեղադրված է երկու հենարանների վրա: Որոշել ձողի ճնշման ուժը աջ հենարանի վրա:

ԴԱՍ 100. ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

100.1. Ուսումնաստանողակ ձեռնարկ

Ալավերդյան Ռ., Մելիքյան Գ., Նինոյան Ժ., Պետրոսյան Ա., Ֆիզիկա. պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների շտեմարան, մաս 1- 3: Երևան, «Էդիթ Պրինտ», 2019:

ԴԱՍ 101. ԹԵՄԱՅԻ ԱՍՓՈՓՈՒՄ

101.1. Թեմայի յուրացումը ստուգող ամփոփիչ հարցեր և առաջադրանքներ

1. Ո՞ր ուժն է կոչվում համագոր ուժ:
2. Ինչպե՞ս կարելի է գտնել անկյան տակ ուղղված երկու հայտնի ուժերի համագորը:
3. Ի՞նչ է նշանակում «մարմինը գտնվում է հավասարակշռության վիճակում» արտահայտությունը:
4. Ե՞րբ է նյութական կետը գտնվում հավասարակշռության վիճակում:
5. Կարո՞ղ է արդյոք շարժվող մարմինը միաժամանակ գտնվել հավասարակշռության վիճակում:
6. Ի՞նչն են անվանում լծակ:
7. Ո՞ր մեծությունն են անվանում ուժի բազուկ:
8. Ո՞ր մեծությունն են անվանում ուժի մոմենտ:
9. Ձևակերպե՛ք մոմենտների կանոնը:
10. Ո՞ր կետն են անվանում ա) զանգվածների կենտրոն, բ) ծանրության կենտրոն:

ԴԱՍ 102. ԹԵՄԱՏԻԿ ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 7

ԴԱՍ 103. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Դասի ընթացքում ուսուցիչը վերլուծում է յուրաքանչյուր սովորողի կատարած աշխատանքը, վեր է հանվում թույլ տրված սխալները, ներկայացնում է բոլոր խնդիրների ճիշտ լուծումները, պատասխանում է սովորողների հարցերին, անհրաժեշտության դեպքում հիմնավորում է իր նշանակած գնահատականների հավաստիությունը: